

Po koncu krize se vedno spominjamo tistih, ki so bili zraven

Ksenija Medved
Mestna knjižnica Grosuplje,
Enota Ivančna Gorica
ksenija.medved@gmail.com

Sem vodja enote v Ivančni Gorici in dobila sem povabilo uredništva Knjižničarskih novic, da napišem naše izkušnje z ohranjanjem stika z bralci med epidemijo koronavirusa. Kolikor nam je ta čas psihično dobrodošel, saj vemo, da je bilo na splošno in v knjižnicah delo kdaj že zelo naporno, se sedaj vsi skupaj učimo in preskušamo, kaj sploh se da izvajati v novih razmerah. Brez vsebin, povezovanja in kulture vendarle nismo to, zaradi česar smo ljudje. Za to se borimo. Gotovo se marsikje naša razmišljanja in naša dejanja pokrivajo ali se pojavljajo inovativne rešitve, ki jih drugi še ne poznamo. Zato je dragoceno, da želi časopis oziroma fb-stran Knjižničarskih novic spodbujati odprt in dobronameran strokovni pogovor o različnih prehodnih ali nekaterih morebiti dlje trajajočih rešitvah.

OPRAVLJENI KORAKI

Na začetku smo seveda vsi naredili nujne korake, kot je obveščanje o vpisu in izposoji na daljavo, Biblosu in sistemsko podaljšanem gradivu, kasneje tudi že sorazmerno z ukrepi izposojali itd. V naši in gotovo drugih knjižnicah smo dnevno dežurali za nujna opravila, poleg tega nam je uspelo knjige opremiti z nalepkami RFID za avtomatizacijo izposoje.

OHRANITI POVEZANOST Z NAŠIMI STRANKAMI

Kmalu po začetku karantene in čakanja sem opazila, tako menim, koristen marketinški in PR-članek oz. nasvet, v katerem sva z avtorico članka razmišljali podobno, in sicer da bodo imele po koncu nevarnosti prednost tiste storitvene dejavnosti, ki bodo med epidemijo koronavirusa s svojimi strankami nevsiljivo ohranjale stik s sproščujočimi vsebinami v smislu darilc ali inovativno rekrutirale svoje sile tako, da bodo koristne družbi. Najprej smo se odločili, da bomo objavljali vse, kar ponujamo, ne samo, česar ne, da moramo ostati del občinskih novic, ostati povezani s sokrajani, bralci in se pojavljati.

BRALNI KLUB NA SPLETU

Nekatere dejavnosti smo preselili na splet oz. v spletne konferenčne sobe. Sama vodim dva bralna kluba: za starejše in za mlade. Pri mladih povezava ni povzročala težav, srečali smo se dvakrat kar po kameri na Facebooku. Pri starejših je bilo srečanje malo bolj zapleteno, saj gospe in gospod večinoma nimajo fb-profila. Zato sem se za srečanje odločila uporabiti aplikacijo Hangouts Meet. Prišli so vsi, torej 12 »apostolov«, to je bila velika tehnološka zmaga za starejšo generacijo. Pred srečanjem sem vsem članicam in članu po telefonu pomagala, da so si na telefon oziroma računalnik naložili aplikacijo in jo tudi preizkusili. Starejši so zelo hvaležni, če jim namenimo svoj čas, oziroma potrebujejo aktivnost in vsebine zdaj bolj kot kdaj koli. (Odrasli so brali Nasad oranževcev in poljubno knjigo, mladi pa Tu ležim in krvavim ter poljubno knjigo.)

SREČANJA Z USTVARJALCI PO SPLETU

Z ustvarjalci smo se srečevali prek aplikacije Hangouts Meet. Google je v tem času omogočal njeno brezplačno uporabo. Srečali smo se s štirimi prevajalkami (Lara Vnuk, Ana Jasmina Oseban,

Petra Meterc in Tatjana Jamnik), pri napovedanih srečanjih s prevajalci smo zaznali večji obisk kot v živo. Pogovarjali smo se tudi o njihovih aktualnih knjigah (Potopljeni svet, Eksperiment in Malo prahu na očeh). To so bila zelo obiskana srečanja, za vabila smo uporabili posodobljene sezname članov, ki so po GDPR podpisali, da želijo biti obveščeni. Predstavitve knjige Lidije Bašič Jančar »Popolna ljubezen«, ki govori o odnosih, smo izvedli z dvajseterico prijavljenih in zavlekli debato za debelo uro, saj so odnosi med epidemijo koronavirusa očitno velik izziv. Želeli smo zajeti različne skupine.

SREČANJA S PISATELJI ZA NOČ KNJIGE IN DRUGE VRSTE SODELOVANJA

Poklical me je šolski knjižničar z željo, da se organiziramo skupaj ob Noči knjige. Pomagali so nam pisatelji Žiga X Gombač, Boštjan Gorenc - Pižama, Aksinja Kermauner, Janja Vidmar in Eva Škofič Maurer. Na našo prošnjo so le-ti posneli enominutne motivacijske videoposnetke za naše učence in nekateri sodelovali pri branju iz svojih knjig na Noč knjige. Na občinsko pobudo naj bi prevzeli tudi pogovor o biografiji Uroša Zormanana v maju z domačim piscem Lojzetom Grčmanom, ki naj bi ga predvajali v živo na občinski strani. Rdeči noski oz. Rita Pukec nam je poslala njihovo zgodnico na temo zabavnega branja, radi smo jo delili z javnostjo. RITA PUKEC BERE: RDEČI NOSKI IN ZABAVNO BRANJE (za sprostitev od resnih šolskih vsebin).

URE PRAVLJIC PREKO JAVNIH OBJAV
V okviru praznovanja »Mednarodnega

Ko so Churchill med vojno predlagali, da zamrzne sredstva za kulturo, je odvrnil: »Ampak za kaj se potem borimo?«

dne knjig za otroke« 2. aprila je sodelavka **Maruša Pušnik**, ki vodi ure pravljič za najmlajše, posnela štiri kratke videopredstavitve, in sicer eno pravljičico, eno pesmico (prepesnjeno pravljičico), eno z ugankami in eno z odkrivankami. Filmčke oz. povezave na njih smo vsem, ki so prijavljeni na ure pravljič (in so podpisali GDPR), pošiljali po sporočilih sms in e-pošti. Še enkrat smo jih pozvali, da se lahko odjavijo od naših objav, a se niso odjavljali. Nasprotno. Bilo je nešteto lepih odzivov, pohval in zahval. Pravljičice smo pošiljali po dnevih, začeli smo 1. aprila z *Lažnivim zajcem*. Seveda je sodelavka posnela samo tisto, kar ne spada pod avtorske pravice. Posnetke smo potem objavili še na kanalu YouTube, povezave pa poslali mentorjem po šolah in jih objavili na občinski strani. V štirih dneh je bilo zaznanih 600 ogledov, uporabili so jih tudi za dan šole v sedmem do devetem razredu in za Noč knjige na OŠ Stična. Trenutno imajo 1037 ogledov. V živo na pravljičah ni nikoli toliko otrok: YouTube kanal Maruše Pušnik. V maju bo zaključna pravljičica potekala v živo na občinski strani.

BRALNE NOVICE ZA MENTORJE/ UČITELJE V OBČINI

Pred epidemijo koronavirusa smo v knjižnici Ivančna Gorica (enota MKG) ravno uredili seznam e-naslovov mentorjev oziroma učiteljev v občini, ki so podpisali, da želijo prejemati obvestila z bralnimi novicami. Teh je 120. Odprli smo račun bralne novice, prek katerega jim pošiljamo novice o vsem, s čimer si lahko pomagajo pri svojem delu. Tu gre za naše avtorske posnetke, povedali smo jim, kako do gradiva na Biblosu, in pošiljamo jim kake zanimive povezave. Z vami delimo tiste z več odziva:

- VIDEO NAVODILA ZA IZPOSOJO NAŠIH KNJIG NA DALJAVO
- NAŠE KAMIŠIBAJ PRAVLJIČICE
- KNJIGA O KORONAVIRUSU ZA OTROKE
- BREZPLAČEN DOSTOP DO PESMIC IN PRAVLJIČ V OBLAKU
- LAHKONOČNICE KOT UČNA SNOV ALI UMIRITEV PRED SPANJEM
- OTROŠKI PORTAL
- RITA PUKEC BERE: RDEČI NOSKI IN ZABAVNO BRANJE (za sprostitev od resnih šolskih vsebin)

SMO KAJ IZPUSTILI IZ ROK?

Menim, da smo knjižničarji mogoče zamudili nekaj priložnosti. Ob razumevanju, da so mnogi izvajali varstvo na domu, da nam je počitek dobro del in da smo sprejeli status čakajočih, niti ne razmišljam o večjih akcijah. A vsekakor bi z nekaterimi lahko odgovorili družbi. Ponekod v tujini so med karanteno izposodili vse filme. Bilo je jasno, da so po 14 dneh tudi vse knjige že nekužne in da bi lahko delali akcijo z izposojajo lahkotne literature za krajšanje dolgih ur v karanteni. Po pošti pa smo pošiljali knjige za študij in na koncu tudi izposojali naročene knjige zunaj knjižničnega prostora.

Kot mama učiteljice sem prispevala kar nekaj posnetkov z branimi besedili in tudi prisrčne posnetke z igralnimi knjigami, ki so obogatili učni proces. Učitelji so namesto naše uporabili študentsko pomoč, sicer pa so sami v tem času proizvajali nepregledne knjižnice didaktičnih videoposnetkov. Pravljičice so javnosti brali in besedila interpretirali igralci, pisatelji, »influencerji« in stand up komiki, knjižničarjev v zvezi s kako podobno akcijo mediji niso omenjali, pa toliko dobrih

pravljičarjev imamo. Problem pravljičarjev je bil v tem, da so imeli status čakajočih in da smo zavezani avtorskim pravicam ali so bili slabo oglaševani, da ne vemo za njih. Objavljamo tudi zapise o novih knjigah, tudi spletno dostopnih, ki jih »influencerji«, ki potem spregovorijo v medijih, večinoma ne poznajo. (Več o tem kritično Simona Rebolj na svojem fb-profilu 17. aprila). Obrazce »Vprašaj knjižničarja« so ponujali v NUK-u, za druge knjižnice tega ne vem. Velja, da se po kriznih situacijah bolj spomnimo tistih, ki »so bili zraven«, in tistih, ki smo jih potrebovali. Da je bila potreba po nas med zaprtjem velika, je nesporno, tudi odziv knjižničarjev je bil sorazmeren, a ne škodi, če se evalviramo in sprašujemo.

PRIREDITVE

Izposojajo smo ob pisanju članka že vzpostavili in sedaj vsi preizkušamo najboljše možne rešitve. Za vračanje knjig smo pri nas izposodili kontejner (kovid hišico) od civilne zaščite. Govori se tudi o prireditvah v prihodnosti in srečanjih na terasah. Naše prireditve so ta hip popolnoma vzpostavljene na spletu. Ciljne skupine nam očitno zaupajo tudi v tem načinu. Glede prireditve v živo naj bi to bile manjše prireditve z razdaljo med zaščitnimi udeleženci, razkuženim prostorom itd. Mogoče se bomo na poletje lahko že srečali s kakim bralnim klubom na naši terasi in podobno. Marsikaj je odvisno od poteka drugega vala. Vsekakor bodo butične in osebne prireditve, kot smo jih izvajali doslej, ter ustanavljanje bralnih klubov naša velika prednost. Posnamemo jih lahko tudi za širšo javnost. Bomo videli. ●